

**An Bhruiséil, 18 Meitheamh 2025
(OR. en)**

9730/25

**Comhad Idirinstitiúideach:
2025/0104 (COD)**

**CODEC 736
AGRI 243
AGRIORG 71
AGRIFIN 63
POSEIDOM 4
PE 32**

NÓTA FAISNÉISE

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Ábhar:	Togra le haghaidh RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a mhéid a bhaineann le cúnamh breise agus solúbthacht bhreise do na réigiúin is forimeallaí atá buailte ag tubaistí nádúrtha tromchúiseacha agus i gcomhthéacs an chioclóin Chido a d'fhág drochbhail ar Mayotte - An toradh ar an gcéad léamh i bParlaimint na hEorpa (Strasbourg, an 16 go dtí an 19 Meitheamh 2025)

I. RÉAMHRÁ

Dhearbhaigh an Coiste Speisialta um Thalmhaíocht, an 19 Bealtaine 2025, go bhformheasfadh an Chomhairle an seasamh ó Pharlaimint na hEorpa dá bhformheasfadh Parlaimint na hEorpa an togra thuasluaite ón gCoimisiún gan aon leasú a dhéanamh air.

An 22 Bealtaine 2025, d'fhormheas seisiún iomlánach Pharlaimint na hEorpa an iarraidh ón gCoiste um Thalmhaíocht agus um Fhorbairt Tuaithe (AGRI) leanúint ar aghaidh de réir Riail 170 (nós imeachta práinne).

II. VÓTÁIL

Ghlac Parlaimint na hEorpa an seasamh uaithi ar an gcéad léamh an 17 Meitheamh 2025 tríd an togra ón gCoimisiún a ghlacadh ar láimh. Tá an seasamh sin le fáil sa rún reachtach uaithi.

Dá bhrí sin, ba cheart go mbeadh an Chomhairle in ann an seasamh ó Pharlaimint na hEorpa, mar a leagtar amach san Iarscríbhinn a ghabhann leis seo é, a fhormheas agus, ar an gcaoi sin, an chéad léamh a thabhairt chun críche don dá Institiúid.

D'fhéadfaí an gníomh reachtach a ghlacadh ina dhiaidh sin san fhoclaíocht a fhreagraíonn don seasamh ó Pharlaimint na hEorpa.

P10_TA(2025)0115

Leasú a dhéanamh ar Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a mhéid a bhaineann le cúnamh breise agus solúbthacht bhreise do na réigiúin is forimeallaí atá buailte ag tubaistí nádúrtha tromchúiseacha agus i gcomhthéacs chioclón Chido a scrios Mayotte

Rún reachtach ó Pharlaimint na hEorpa an 17 Meitheamh 2025 ar an togra le haghaidh rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a mhéid a bhaineann le cúnamh breise agus solúbthacht bhreise do na réigiúin is forimeallaí atá buailte ag tubaistí nádúrtha tromchúiseacha agus i gcomhthéacs an chioclóin Chido a d'fhág drochbhail ar Mayotte (COM(2025)0190 – C10-0071/2025 – 2025/0104(COD))

(An gnáthnós imeachta reachtach: an chéad léamh)

Tá Parlaimint na hEorpa,

- ag féachaint don togra ón gCoimisiún chuig an Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle (COM(2025)0190),
 - ag féachaint d’Airteagal 294(2) agus d’Airteagal 42, d’Airteagal 43(2) agus d’Airteagal 349 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, ar dá mbun a thíolaic an Coimisiún an togra do Pharlaimint na hEorpa (C10-0071/2025),
 - ag féachaint d’Airteagal 294(3) den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh,
 - tar éis di dul i gcomhairle le Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa,
 - ag féachaint don gheallúint a thug ionadaí na Comhairle i litir dar dáta an 19 Bealtaine 2025 go ndéanfaidh sí seasamh Pharlaimint na hEorpa a fhorghnó, i gcomhréir le hAirteagal 294(4) den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh,
 - ag féachaint do Rialacha 60 agus 170 dá Rialacha Nós Imeachta,
1. ag glacadh a seasaimh ar an gcéad léamh mar a leagtar amach ina dhiaidh seo é;
 2. á iarraidh ar an gCoimisiún an t-ábhar a tharchur chuig Parlaimint na hEorpa arís má dhéanann sé téacs eile a chur in ionad a thogra, má dhéanann sé a thogra a leasú go substaintiúil nó má tá sé ar intinn aige a thogra a leasú go substaintiúil;
 3. á threorú dá hUachtarán a seasamh a chur ar aghaidh chuig an gComhairle, chuig an gCoimisiún agus chuig na parlaimintí náisiúnta.

Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa arna ghlacadh ar an gcéad léamh an 17 Meitheamh 2025 chun go nglacfaí Rialachán (AE) 2025/... ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a mhéid a bhaineann le cúnamh breise do na réigiúin is forimeallaí atá buailte ag tubaistí nádúrtha tromchúiseacha agus solúbthacht bhreise ina leith i gcomhthéacs an léirscriosta in Mayotte arb é an cioclón Chido ba chúis leis

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 42, Airteagal 43(2) agus Airteagal 349 de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Tar éis dóibh dul i gcomhairle le Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach¹,

¹ Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa an 17 Meitheamh 2025.

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) An 18 Nollaig 2024 fógraíodh tubaiste nádúrtha eisceachtúil do Mayotte tar éis iarmhairtí tubaisteacha an chioclóin Chido, a scrios cuid mhór d'acmhainneacht talmhaíochta agus foraoiseachta an oileáin, agus a chuir infhaighteacht bia agus slándáil an tsoláthair bia i mbaol. Léiríonn an cioclón sin nach bhfacthas a leithéid riamh roimhe seo agus tubaistí nádúrtha eile a tharla le déanaí sna réigiúin is forimeallaí den Aontas de réir bhrí Airteagal 349 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) ('na réigiúin is forimeallaí') a leochailí atá na réigiúin sin i dtaobh éifeachtaí an athraithe aeráide, lena n-áirítear riosca méadaithe go dtarlódh tubaistí nádúrtha eisceachtúla agus teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha a mbeadh iarmhairtí fadtéarmacha acu.

- (2) Chun aghaidh a thabhairt ar thionchar tubaistí nádúrtha eisceachtúla nó teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha sna réigiúin is forimeallaí agus iad a mhaolú, go háirithe a mhéid a bhaineann leis an tacaíocht don táirgeadh áitiúil a chuirtear ar fáil tríd an gClár de roghanna a bhaineann go sonrach le hiargúlacht agus le hoileánacht ('clár POSEI') dá dtagraítear i Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle², ba cheart é a bheith indéanta do na tairbhíthe a ndearnadh difear dóibh leanúint d'íocaíochtaí a fháil ó chlár POSEI feadh na tréimhse athchóirithe, gan beann ar leibhéal a ngníomhaíochta, faoi réir ag gealltanais foirmiúil a n-acmhainneacht a athbhunú. Dá bhrí sin, ba cheart d'údaráis inniúla náisiúnta a bheith in ann cinneadh a dhéanamh, ar bhonn fianaise ábhartha, maidir leis an bprionsabal *force majeure* nó imthosca eisceachtúla a chur i bhfeidhm. Ba cheart é a bheith indéanta freisin, in imthosca eisceachtúla a bhfuil údar cuí leo, do na Ballstáit tograí a thíolacadh chun clár POSEI a leasú, chun síneadh a chur leis an tréimhse athbhunaithe le haghaidh earnálacha áirithe thar an tréimhse a bhféadfaí údar cuí a thabhairt ina leith le cur i bhfeidhm an phrionsabail *force majeure* nó imthosca eisceachtúla. Ba cheart cur chun feidhme na leasuithe sin a bheith faoi réir athbhreithniú bliantúil agus faireachán ar dhul chun cinn. Dá bhrí sin, ba cheart Airteagail 6 agus 19 de Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a leasú dá réir sin.

² Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Márta 2013 lena leagtar síos bearta sonracha don talmhaíocht sna réigiúin is forimeallaí den Aontas agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 247/2006 ón gComhairle (IO L 78, 20.3.2013, lch. 23, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/228/oj>).

- (3) Chomh maith leis sin, chun aghaidh a thabhairt go tapa ar na leochaileachtaí i gcóras bia Mayotte, agus ar na dúshláin eile atá roimh phobail tuaithe Mayotte, a eascraíonn as an tubaiste nádúrtha nach bhfacthas a leithéid riamh roimhe seo arb é an cioclón Chido ba chúis leis, is iomchuí tacaíocht eisceachtúil éifeachtach a sholáthar, go tapa agus ar bhonn eisceachtúil, tríd an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT), agus foráil a dhéanamh maidir le solúbthacht bhreise i gcur i bhfeidhm na rialacha atá ann cheana. Le hAirteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³ tugadh isteach beart nua lena soláthraítear tacaíocht eisceachtúil shealadach mar fhreagairt ar thionchar tubaistí nádúrtha, ar beart é atá le cistiú faoi CETFT laistigh den chreat dlíthiúil is infheidhme sa chlárthréimhse 2014-2020, lenar cuireadh síneadh leis faoin Rialachán sin. Chun go mbeidh Mayotte in ann freagairt d'iarmhairtí an chioclóin Chido agus na deacrachtaí a bhaineann lena staid shonrach mar réigiún forimeallach á gcur san áireamh, is gá a bhunú conas ba cheart an beart faoi Airteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 a chur i bhfeidhm maidir le Mayotte. Toisc go bhfuil na deacrachtaí sonracha a bhaineann le freagairt don staid eisceachtúil in Mayotte nasctha lena iargúlacht mar réigiún forimeallach, ba cheart solúbthacht a sholáthar a fhágann gur féidir tacaíocht bhreise ó CETFT a chur ar fáil trí chreat dlíthiúil sonrach a bhunú do na réigiúin is forimeallaí. Dá bhrí sin, ba cheart Airteagal 22 de Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a leasú dá réir sin.

³ Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Nollaig 2020 lena leagtar síos forálacha idirthréimhseacha áirithe le haghaidh tacaíocht ón gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ón gCiste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) sna blianta 2021 agus 2022 agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1305/2013, (AE) Uimh. 1306/2013 agus (AE) Uimh. 1307/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus cur i bhfeidhm sna blianta 2021 agus 2022 agus Rialachán (AE) Uimh. 1308/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus le leithdháileadh tacaíocht den sórt sin i leith na mblianta 2021 agus 2022 (IO L 437, 28.12.2020, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj>).

- (4) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóir an Rialacháin seo, mar atá aghaidh a thabhairt ar thionchar tubaistí nádúrtha ar na hearnálacha agraibhia agus foraoiseachta sna réigiúin is forimeallaí trí solúbthachtaí breise a chur ar fáil tar éis tubaistí nádúrtha eisceachtúla nó teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha, agus go háirithe i ndiaidh an chioclóin Chido in Mayotte, a ghnóthú go leordhóthanach agus gur fearr is féidir iad a bhaint amach ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach (CAE). I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun an cuspóir sin a ghnóthú.
- (5) Ba cheart, dá bhrí sin, Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a leasú dá réir sin.

- (6) I bhfianaise éifeachtaí tubaisteacha na dtubaistí nádúrtha atá ann faoi láthair agus a phráinní atá sé aghaidh a thabhairt ar a dtionchar ar earnálacha agraibhia agus foraoiseachta sna réigiúin is forimeallaí agus an tionchar sin a mhaolú, chomh maith leis an bpráinn a bhaineann leis an mbeart a chur i bhfeidhm dá dtagraítear in Airteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 roimh dheireadh na clárthréimhse 2014-2020, lenar cuireadh síneadh leis an Rialachán sin, meastar gurb iomchuí an eisceacht ar an tréimhse 8 seachtaine dá bhforáiltear in Airteagal 4 de Phrótacal Uimh. 1 maidir le ról na bparlaimintí náisiúnta san Aontas Eorpach, atá i gceangal le CAE, le CFAE agus leis an gConradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach, a ghairm.
- (7) Chun cur chun feidhme rianúil na leasuithe atá beartaithe le Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 a áirithiú agus ar bhonn práinne i bhfianaise an ghéarghá atá ann aghaidh a thabhairt ar thionchar tubaistí nádúrtha eisceachtúla nó teagmhais mheitéareolaíocha thromchúiseacha sna réigiúin is forimeallaí agus iad a mhaolú, agus go háirithe tionchar an chioclóin Chido in Mayotte, ba cheart an Rialachán seo a theacht i bhfeidhm lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 228/2013 mar a leanas:

(1) in Airteagal 6, cuirtear an mhír seo a leanas leis:

‘5. I gcás tubaiste nádúrtha eisceachtúil nó teagmhas meitéareolaíoch tromchúiseach a scriosann an acmhainneacht táirgeachta talmhaíochta ina hiomláine nó go páirteach i réigiún is forimeallaí, féadfaidh Ballstát, agus an prionsabal *force majeure* nó imthosca eisceachtúla á chur i bhfeidhm aige, togra le haghaidh leasuithe ar chlár POSEI a chur faoi bhráid an Choimisiúin chun ligean do na tairbhíthe lena mbaineann leanúint de thacaíocht a fháil ó chlár POSEI a fháil feadh na tréimhse athchóirithe i bhfoirm bearta chun cabhrú le táirgeadh talmhaíochta áitiúil dá bhforáiltear in Airteagal 19. Beidh cur chun feidhme na leasuithe ar chlár POSEI faoi réir ag athbhreithniú bliantúil agus faireachán ar an dul chun cinn ón gCoimisiún agus an Ballstát lena mbaineann.’;

(2) in Airteagal 19, cuirtear an mhír seo a leanas leis:

‘5. I gcás ina ndéantar an clár a leasú i gcomhréir le hAirteagal 6(5), féadfaidh tairbhíthe a ndearna an tubaiste nádúrtha eisceachtúil nó teagmhas meitéareolaíoch tromchúiseach difear dóibh leanúint de thairbhe a bhaint as tacaíocht i bhfoirm bearta chun tacú le táirgeadh, próiseáil nó díolachán dá bhforáiltear i mír 4 den Airteagal seo feadh na tréimhse athchóirithe, gan beann ar leibhéal a ngníomhaíochta, ar choinníoll go dtugann siad gealltanais foirmiúil a n-acmhainneacht táirgeachta talmhaíochta a athbhunú.’;

(3) in Airteagal 22, cuirtear na míreanna seo a leanas isteach:

- ‘3. De mhaolú ar Airteagal 6a(5) de Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle*, féadfaidh Mayotte iarratais ar thacaíocht a fhormheas tar éis an 30 Meitheamh 2025.
4. i gclár forbartha tuaithe Mayotte, ní sháróidh tacaíocht an Chiste Eorpaigh Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) arna cur ar fáil don bheart dá dtagraítear in Airteagal 6a de Rialachán (AE) 2020/2220 ranníocaíocht CETFT iomlán leis an gclár forbartha tuaithe sin le haghaidh na mblianta 2021-2022.

* Rialachán (AE) 2020/2220 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Nollaig 2020 lena leagtar síos forálacha idirthréimhseacha áirithe le haghaidh tacaíocht ón gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ón gCiste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) sna blianta 2021 agus 2022 agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1305/2013, (AE) Uimh. 1306/2013 agus (AE) Uimh. 1307/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus cur i bhfeidhm sna blianta 2021 agus 2022 agus Rialachán (AE) Uimh. 1308/2013 a mhéid a bhaineann le hacmhainní agus le leithdháileadh tacaíocht den sórt sin i leith na mblianta 2021 agus 2022 (IO L 437, 28.12.2020, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj>).’.

Airteagal 2

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh i/in/sa ...,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa

Thar ceann na Comhairle

An tUachtarán

An tUachtarán
